

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA,
VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Stredná odborná škola Pruské

2964 H – cukrár

Učebný text vytvorený v rámci rozvojového projektu

Podpora organizačného zabezpečenia vzdelávania pedagogických
zamestnancov v oblasti finančnej gramotnosti a výchovy k podnikaniu na rok
2016

Existencia človeka v dnešnej spoločnosti je úzko previazaná s ekonomickým rozhodovaním v každodennom živote. Súčasná spoločnosť je označovaná ako informačná, preto je nevyhnutné študentov pripravovať na vyhľadávanie a spracovanie správnych a aktuálnych informácií, naučiť ich rozvíjať logické myslenie, mali by sa naučiť správne a efektívne využívať všetky dostupné informácie. Realita súčasného sveta však upozorňuje na to, že napriek dobe, v ktorej je možné sa pomerne jednoducho a rýchlo dostať k rôznym informáciám, je nevyhnutné celoživotné vzdelávanie v oblasti finančnej gramotnosti. Preto sa finančné vzdelávanie stáva dôležitou súčasťou prípravy žiakov na všetkých stupňoch výchovno-vzdelávacieho procesu.

Finančne gramotní absolventi stredných škôl by mali vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi tak budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu po skončení školy ocitnúť. Všetky vzdelávacie aktivity projektu by mali smerovať k prehĺbeniu poznatkov, zručností a skúseností pedagogických zamestnancov a následne aj žiakov, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti po absolvovaní štúdia a zaradení sa do spoločnosti. Každý jedinec by mal vedieť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančnú gramotnosť je potrebné chápať ako komplexný súhrn znalostí a schopností, ktoré sú podmienené viacerými premennými - vek, rodina, zamestnanie, kultúra, región či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je podmienená neustálym vývojom, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi promptne a efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické a spoločenské prostredie. Takto získané znalosti a zručnosti by mali následne zvýšiť uplatnenie sa absolventov školy na trhu práce.

„Vedomosti sú jediným kľúčom k tomu, aby Vás nikto neokradol!!!“

Úlohy a testy na precvičenie a overenie znalostí a zručností v oblasti finančnej gramotnosti

Technológia – Medové cesto

Téma č.1 Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Téma č.4 Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 4: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe.

Cieľ hodiny:

- ✓ Zopakovať tematický celok Medové cesto
- ✓ osvojiť si základné pojmy FG - peniaze, formy peňazí, funkcia peňazí, zásady správneho hospodárenia

Ak sa peniaze používajú správne, môžu byť dobrým sluhom. Vo väčšine kultúr je zarábanie peňazí a hospodárenie s nimi dôležitou súčasťou života.

Vypracovanie

Úloha č. 1: Vypočítajte cenu za 1 ks medovníka

Surovina	množstvo	cena za 1 kg (1 ks)	výsledná cena
Med	250 g	7,00 €	
Práškový cukor	100 g	0,80 €	
Hladká múka	500 g	0,40 €	
Medovníkové koreníe	1 ks	0,10 €	
Mletá škorica	½ ks	0,10 €	
Vajce	1 ks	0,10 €	
Tuk	150 g	0,90 €	
Spolu	1000 g = 100 ks		

Úloha č. 2:

Vyhľadajte na internete ceny jednotlivých druhov cukru a doplňte do tabuľky:

Druh cukru / 1 kg	Kaufland cena v €	Tesco cena v €	Lidl cena v €	Jednota cena v €
Kryštalový cukor				
Práškový cukor				
Kockový cukor				

Úloha č. 3:

Potrebujete kúpiť cukor na vianočné pečenie. Z tabuľky zdôvodnite, kde a prečo by ste kúpili uvedený druh cukru.

.....
.....

Úloha č. 4:

Uveďte formy peňazí:

a

Úloha č. 5:

Podľa zákona o ochrane spotrebiteľa každý tovar alebo výrobok musí byť riadne označený. Výrobca je povinný poskytnúť základné informácie spotrebiteľovi priamo na obale. Pre výrobok **Včelí med kvetový** doplňte k nasledovným bodom údaje:

- Názov výrobku, pod ktorým sa uvádza na trh
- Meno alebo obchodné meno a adresa výrobcu, baliarne alebo predávajúceho
- Hmotnosť
- Dátum minimálnej trvanlivosti alebo dátum spotreby
- Informácia o tom, komu je výrobok určený
- Informácie o spôsobe skladovania alebo o požiadavkách na použitie
- Zloženie
- Výživové údaje

Úloha č. 6:

Doplňte tabuľku:

	50 centov	20 centov	10 centov
1€	2		10
2€		10	

Úloha č.7:

Popíšte zásady správneho hospodárenia:

.....

.....

.....

.....

Úloha č. 8: Z uvedených údajov zistite, ktorý druh perníkového korenia by ste si kúpili:

Druh	Hmotnosť (g)	Cena (€)
Perníkové korenie Vido	20	0,56
Perníkové korenie Thymos	25	0,69
Perníkové korenie V. Grešík	20	1,15
Perníkové korenie BIO	40	1,90
Perníkové korenie Harmonia	100	1,95

Úloha č. 9:

Janko si chcel kúpiť na desiatu perník. V obchode s potravinami bol slivkový perník s čokoládovou polevou za 0,29 €, jahodový perník s cukrovou polevou stál pôvodne 0,40 €, ale bol v 30% zľave. V akciovom letáku boli však slivkové perníky s čokoládovou polevou v balení 2+1 za 0,81 €.

Ktorý perník mal najvýhodnejšiu cenu?

Chémia – bielkoviny

Téma č.1 Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybranie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 5: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Cieľ hodiny:

- ✓ naštudovať študijný materiál - Bielkoviny
- ✓ osvojiť si základné pojmy FG - peniaze, formy peňazí, funkcia peňazí, zloženie euromincí, zásady správneho hospodárenia

Ak sa peniaze používajú správne, môžu byť dobrým sluhom. Vo väčšine kultúr je zarábanie peňazí a hospodárenie s nimi dôležitou súčasťou života.

Vypracovanie

Úloha č. 1:

Vyhľadajte ceny jednotlivých druhov mlieka a doplňte do tabuľky:

Druh mlieka / 1 liter	Kaufland cena v €	Tesco cena v €	Lidl cena v €	Jednota cena v €
Plnotučné mlieko				
Polotučné mlieko				
Nízkotučné mlieko				

Úloha č. 2:

Potrebujete kúpiť vajcia na vianočné pečenie. Zdôvodnite, kde a prečo by ste kúpili vajcia? Ktoré základné informácie na obale výrobku (vajcia) budete čítať?

.....
.....

Úloha č. 3:

Uveďte formy peňazí:

a

Úloha č. 4:

Napíšte zloženie mince v nominálnej hodnote 1€ :

.....
.....

Úloha č. 5:

Doplňte tabuľku:

	50 centov	20 centov	10 centov
1€	2		10
2€		10	

Úloha č. 6:

Popíšte zásady správneho hospodárenia:

.....

.....

.....

.....

Úloha č. 7:

Janko si chcel kúpiť na desiatu syr v črievku. V obchode s potravinami bol syr Bambino za 1,10 €, syr Karička stál pôvodne 1,40 €, ale bol v 30% zľave. V akciovom letáku boli však syry Bambino v balení 2+1 za 3,00 €.

Ktorý syr mal najvýhodnejšiu cenu?

TEST

1. Čo je finančná gramotnosť?

- a) schopnosť používať poznatky a zručnosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť si celoživotné finančné zabezpečenie
- b) časť matematickej gramotnosti
- c) finančný produkt

2. Čo je životná úroveň?

- a) úroveň banky
- b) úroveň podniku
- c) celková úroveň komfortu jednotlivca, domácnosti, obyvateľstva, meraná množstvom tovarov a služieb, ktoré títo spotrebúvajú

3. Čo je rozpočet?

- a) plán príjmov a výdavkov na určité obdobie
- b) plán príjmov na určité obdobie
- c) plán výdavkov na určité obdobie

4. Čo je porovnávacie nakupovanie?

- a) nakupovanie na Slovensku a v zahraničí
- b) proces získavania informácií o produktoch a službách s cieľom nájsť najvyššiu kvalitu alebo vlastnosti za najpriaznivejšiu cenu
- c) nakupovanie rodičov a detí

5. Čo je banka?

- a) súkromná firma rôznych podnikateľov
- b) finančná inštitúcia, ktorá poskytuje rôzne finančné produkty a služby pre klientov
- c) inštitúcia, ktorá prijíma vklady

6. Čo je mzda?

- a) úver
- b) peniaze zarobené zo zamestnania
- c) cena práce

7. Čo je sporenie?

- a) proces vyčleňovania časti príjmu na použitie v budúcnosti
- b) hypotéka
- c) úver

8. Čo je bežný účet?

- a) dokument s finančnými operáciami
- b) bankový produkt na výkon bankových operácií
- c) sporiaci účet

9. Čo je vklad?

- a) peniaze vložené na účet klienta
- b) prijaté peniaze do pokladne
- c) zarobené peniaze

10. Čo je hypotéka?

- a) krátkodobý úver
- b) úver, ktorý slúži na kúpu televízora
- c) dlhodobý úver na bývanie

Úloha:

Vypočítajte mzdu pracovníka, ktorý mesiaci .....odpracoval 21 dní pri 7,5h pracovnom čase a $MT = 3,98$ eur/hod, mal vyplatené prémie za kvalitu 112,80 a nadčasy 87,50. Pracovník vyživuje 1 dieťa, na ktoré si uplatňuje daňový

bonus, pracovníkovi za zráža stravné 1,25/obed a pravidelne si sporí v prvej stavebnej sporiteľni 50,- eur mesačne.

Vysvetlite

a/ čo je daňový bonus: .....

b/ čo je cena práce: .....

TEST

1. Definujte čo sú vo všeobecnosti „aktíva“

- a, naše výdavky
- b, náš príjem
- c, poistenie a daň

2. Charakterizujte čo je mzda .....

3. Aká je odporúčaná rezerva?

Vo výške:

- a, troch mesačných plátov
- b, šiestich mesačných plátov
- c, dvanásť mesačných plátov

4. Na čo si máme dávať pozor pri kreditnej karte :

- a, vytváram si rezervu
- b, môžem mať mínusový zostatok
- c, musím vrátiť čo najskôr peniaze

5. Aké sú najčastejšie zamestnanecké výhody?.....

6. Aké odvody máme na výplatnej páske? .....

7. Čo je celková cena práce:

- a, koľko peňazí dostanem na účet
- b, koľko peňazí musí vynaložiť zamestnávateľ, aby vyplatil mzdu
- c, mzda pred odpočítaním dane

8. Koľko % odvodov odvádza zamestnanec a koľko zamestnávateľ:

- a, 13%/19%
- b, 13%/35%
- c, 19%/35%

9. Aká je daň zo mzdy FO?

- a, 20%
- b, 19% a 25%
- c, 13%

10. Akou formou dostáva zamestnanec mzdu? .....

.....

TEST

1. Definujte príjmy .....

.....

2. Charakterizujte čo sú výdavky .....

.....

3. Porovnajte príjmy s výdavkami vo vašej rodine a navrhните, ako by ste mohli ušetriť a na ktorých položkách (pomocná tabuľka na 1 člena)

	Priemerná domácnosť
Čistý príjem	370 €
Výdavky na potraviny	66,83 €
-mäso	18,00 €
-ovocie	4,08 €
-cukor a sladkosti	5,75 €
-zelenina	5,58 €
Alkohol	6,08 €
Tabak	7,00 €
Oblečenie a obuv	16,17 €
Bývanie, voda, energie	64,25 €

4. Vypočítajte, či z uvedeného príjmu Vám zostáva na nákup zahraničnej dovolenky (pôžička, úver).

Na akú dovolenku by ste si mohli našetriť, z takéhoto príjmu.

.....

.....

.....

5. Ako dlho by ste šetrili na nákup auta pri mesačnom príjme rodičov (matka má príjem 650 € a otec 890 €).

.....

.....

.....

6. Zostavte rozpočet na stravu za mesiac na 4-člennú rodinu.

.....

.....

.....

Téma: Analýza vzorových textov

Cieľ vyučovacej hodiny: rozlíšiť texty opisného slohového postupu podľa ich znakov

Finančná gramotnosť: popísať pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa

Úlohy: prečítajte si jednotlivé texty, určte druh opisu a charakteristiky, doložte svoje tvrdenie príkladmi, nájdite pravopisné chyby, ktoré sa vyskytujú v textoch.

1. text: Celá moja rodina sa teší na vianočné sviatky, pár dní pred Vianocami a tak som sa teda rozhodol, že upečiem medovníky. Na prípravu potrebujeme:

- 2 celé vajcia
- 25 dkg Palmarínu
- 4 polievkové lyžice
- 5 polievkových lyžíc mlieka
- 1 polievkovú lyžicu perníkového korenia
- 1 kávovú lyžicu sódy bikarbóny
- 70 dkg hladkej múky.
- ďalej potrebujeme plechy, varešku, ceru, dosku, valček a rôzne vykrajovačky.

Postup:

Nad parou vyšľaháme vajcia, práškový cukor, Palmarín, med, sódu bikarbónu a perníkové korenie. Túto zmes miešame nad parou do zhustnutia. Potom pridáme 35 dkg hladkej múky a premiešame, pokiaľ nie je zmes celkom horúca. Na dosku dáme hladkú múku a vylejeme do nej horúcu zmes, pokiaľ možno prikryjeme múkou a necháme odpočívať do úplného schladenia. Toto cesto dobre vypracujeme, rozvalkáme asi na 1,5 cm a vykrajujeme rôzne tvary, ktoré ukladáme na vopred cerov vymastené plechy. Pečieme v horúcej rúre vyhriatej na 160°C približne na 10-12 minút.

2. text

Moja sestra Viktória má 25 rokov. Rástla som s ňou od detstva, preto ju dobre poznám. Viktória je rozvážna. Vždy najprv prehodnotí situáciu alebo problém, ktorý je potrebné vyriešiť. Svoje kroky vopred zvažuje, až potom koná. Rozmýšľa prakticky a vždy prehodnotí aj finančnú stránku. Snaží sa byť spravodlivá. Citovo pristupuje k svojmu okoliu. Miluje svoju rodinu a je ochotná pre ňu obetovať. Zaujíma ju história a tiež história vlastnej rodiny. Hľadá svojich predkov a píše rodokmeň. Je hlavný organizátor našich rodinných osláv a stretnutí. Dokáže v krátkom čase zhromaždiť rodinu, priateľov a pripraviť chutné občerstvenie. Je výborná kuchárka, starostlivá mamička. Má estetické cítenie, Páčia sa jej prírodné materiály. Je zručná a sama si zhotovuje bytové doplnky. Pekne kreslí. Má dobrý vkus aj pri obliekaní. Páčia sa jej jednoduché odevy, strieborné a drevené doplnky. Sama si šije, najmä letné oblečenie. Moja sestra je môj strážny anjel. Môžem sa s ňou porozprávať na každú tému. Vie vždy dobre poradiť. Vystríha ma pred nebezpečenstvom. Usmerňuje ma v živote a snaží sa mi pomôcť stále, keď môže. Podelí sa so mnou nielen so starosťami a

radosťami, ale aj so svojim šatníkom. Má rada prírodu a kvety, ktorým sa venuje vo voľnom čase. Medzi jej horšie povahové vlastnosti by som zaradila len jednu. A to tú, že všade mešká, lebo má „vždy čas.“

3.text

Reklama je fenomén súčasnej doby, fenomén, s ktorým sa stretávame denno-denne na každom kroku: v televízii, rozhlase, v novinách, časopisoch, na internete,... Jej vplyv na ľudí je mimoriadne silný a len málokto sa dokáže od nej úplne upútať. Denno-denné prerušovanie napr. televíznych programov reklamou nás donútilo na ňu si zvyknúť, brať ju ako niečo samozrejmé, priam nevyhnutné. Slovo reklama je odvodené od slova reclamare a v preklade znamená hlasno sa ozývať, znova volať. Pod pojmom reklama rozumieme **cieľavedomé komunikačné pôsobenie zamerané na cieľovú skupinu so zámerom utvárať názory a postoje vedúce k žiaducim činnostiam**. Reklama má niekoľko dôležitých úloh. Predovšetkým má upútať pozornosť človeka, vzbudiť záujem o reklamovaný predmet, jav, ponuku, vyvolať túžbu po nich a v konečnom dôsledku vyvolať akciu, teda napr. kúpu daného predmetu. Reklama má mimoriadne silný vplyv na človeka, na jeho myslenie aj jednanie. V súčasnosti ide o odbor, ktorému sa venujú špecialisti, ktorých úlohou je nájsť čo najefektívnejší spôsob reklamy, nájsť spôsob, ako čo najviac ovplyvňovať emócie ľudí. Reklama môže mať dobrý ale zlý vplyv na spotrebiteľa. Medzi tie dobré patrí napr. výchova, kedy sa ľudia dozvedia niečo poučné (napr. fajčenie spôsobuje rakovinu a srdcovo-cievne ochorenia). Na druhej strane reklama láka a môže spôsobiť závislosť na určitom produkte (napr. cigarety, káva, alkohol). Ľudia sú často nespokojní s tým, že nie sú tak dokonalí ako postavy z reklamných šotov, že nemajú veci, ktoré podľa reklamy majú tí správni ľudia a bez ktorých sa nedá žiť. Reklamy sa nás snažia iba presvedčiť, aby sme si kúpili ten či onen výrobok a ľudia vystupujúci v nich sú úplne rovnakí ako všetci ostatní a majú úplne rovnaké problémy.

Otázky:

1. Uvedené texty sú:

- vonkajšia charakteristika, opis pracovného postupu, nepriama charakteristika osoby,
- karikatúra, priama charakteristika osoby, opis pracovného postupu,
- opis pracovného postupu, umelecký opis, autocharakteristika.

2. Reklama je:

- zriedkavý jav dnešnej doby,
- každodenný jav dneška,
- občasný jav súčasnosti.

3. Pozitíva reklamy – uved' najmenej tri.

4. Negatíva reklamy – uved' najmenej tri.
5. Považuješ reklamu za nevyhnutnú súčasť dnešnej doby? Prečo?
6. Dokážeš si predstaviť život bez reklamy?
7. Kupuješ výrobky propagované reklamou? Prečo?
8. Si s nimi vždy spokojný alebo niekedy nie?
9. Odporúčiš výrobky z reklamy svojim priateľom a známym?
10. Reklamoval si už výrobky z reklamy a s akým úspechom?

